

W I A D O M O S C I W A R S Z A W S K I E

WE SRZODĘ DNIA 8. LIPCA ROKU 1767.

Z F R A N C Y I

Z Paryża d. 10. Czerwca.

Nim się Stany Bretańskie roz-
iechały, musiały pierwey na ro-
kaz Królewski podpisać Edykt,
którym iakośmy już oznaymili,
ustanawia się aby zdanie dwóch
stanów iednomyślne, było poczy-
tane za zdanie wszystkich sta-
nów. Szlachta tego Edyktu kształt rządu zatrzymały i mie-
wzbraniała się podpisać i ztey wiaż swoje ziazdy ołobliwie w
przyczyny wielu wzięto do wię-

skazano. Parlamentowi wy-
gnani ułożyli na usprawiedliwie-
nie swoje Memoryał do Króla.
Jakim zaś prawem Szlachta Bre-
tańska tak mocno rozkazom Kró-
lewskim opiera się, tego z dzie-
iów Francuzkich nauczyć się
możem. Sześć jest we Francyi
Prowincyi, które dawniejszy
kształt rządu zatrzymały i mie-
ten czas, kiedy iakie podatki od
zienia, a innych na wygnanie Króla się wkładają dla przyzwo-

lenia na te summy i rozdzielenia ich na wszystkie jako też i dla wybrania. Szlachta Edyktami roków 1664, 1714 tego prawa używa. Tym czasem jest to rzecz pewna co *Mabiy* w Prawie publicznym Europejskim napisał: *Przez prawo publiczne Francuskie wola Królewska wpisana do Księg w Parlamentach jest ustawą Królewską.*

Z Wersalu d. 10. Czerwca.

Dnia 7 tego miesiąca Kawalerowie Orderu S. Ducha zgromadzili się do Gabinetu Królewskiego o siedemnastej godzinie rano. Król Jmć zasiadał na Kapitułę, na której czytano nowych Kawalerów. Rozkazał potym Przełożonemu ceremonii iść po Hrabie Prowanckiego mianowanego wdzień Oczyszczenia Panny MARYI na tę godność. Przełożony ten szedł z asystencyą zwyczajną, i stawiał Hrabie pomienionego, którego Król przyjął jako Kawalera S. Michała, i innych nowych Kawalerów drugiego mianowania podobnie przyjął. Po Mszy śpiewanej przez Biskupa Langreńskiego Król Jmć zasiadłszy na Tronie dał Ordery Hrabie Prowanckiemu, Xiążętom *de Duras*, i Hrabiom

de Noailles i de Perigord, także Margrabi *de Brancas*, Marszałkowi *de Balincourt* i Xiążęciu *de Tingri*. Po skończonych obrzędach był odprowadzony w asystencyi zwyczajnej na pokój. Na zaiutrz Deputaci Stanów Artyzyjskich mieli u Króla Jmci audyencyą, któremu dnia 6 tego miesiąca była prezentowana Córka Xiążęcia *d'Orleans* przez Xiążkę *de Conty*; na zaiutrz Królestwo Jehmć trzymali ją do chrztu. Tegoż dnia Pan *Deparcieur* miał honor okazać Królowi Jmci piśmo o sprowadzeniu rzeki *Tvette* do Paryża.

Z A N G L I I.

Z Londynu d. 10. Czerwca.

Sprawa Towarzystwa Kupieckiego Indyjskiego wielce zatrudnia Parlament, musi dla niej długo przeciągać swoje zasiadania. Znowu tu zaczyna się mówić o odmianie Ministrów. Brytonowie wielce są niekontenci z rozmnożonych na wszystko tax, i sarkają na to, że z Hiszpanią łagodnie się do tych czas obcho- dzono i nieprzymuszono iey do wypłacenia okupu Manilskiego, równie jako i na negocyacye przedłużone, a bezskuteczne Portugalkie. Obwiniają w tym

Ministrów, którym chciwość zysku i wzgląd na nieprzyjaciół nie potrzebny przy pisaniu, osobliwie oskarżają Generała --- który z przymiotów swych Rycerskich wszystkim jest miły, lecz z urzędu Ministrowskiego pochwały nie nabywa. Trudno wiedzieć osobie tak różne przymioty łączyć. Lord *Chatham* iakoby był umarłym nic nie czyni, jeśli zdrowie słabe albo inne jakie przyczyny są powodem do tej nieczynności, nie wlemy. Król Jmć zabawia się przegladaniem wojen, na wszystkich popisach bywa Xiążę Dziedziczny Brunświcki i dostatecznie wychwalić nie może sprawności naszego żołnierza, Młodemu Xiążęciu Brunświckiemu temi dniami zażezepiono ospę, i ta okoliczność jest przyczyną odłożonej do Niemiec drogi, którą pomieniony Xiążę ma przedsięwziąć do Brunświka. Wydano tu w Londynie uwagi nad przymiotami i sprawami *Alexandra W.* napisane one są przez Xiążęcia Brunświckiego, wiele w sobie obyczajnych i rządowych nauk zawieraia, są przytym nie pospolitym stylem wyrażone. Jan *Wilkes* czyni sobie jeszcze nadzieję, że do Anglii powróci. Pospólstwo

ma go za Męszennika wolności, lecz Panowie za wygnanie słusznie ukaranego poczytaia.

Z Londynu d. 12. Czerwca.

Jęba niższa Parlamentu przed zakończeniem zasiadania kazała czytać ustawę ściągającą się do osad Amerykańskich, która rozporządza cła i podatki, i będzie poruczona dozorowi Kommissarzów umyślnie o to wyznaczonych. Na płótno Kamerackie i batyst Francuzki, taka ustawa jest zaniefiona, iż nie można będzie one wprowadzać do Anglii bez wielkiego cła i obowiązku wywiezienia ich na sprzedaż do Ameryki. Listy z Nowego Jorku teraz odebrane były powodem do częstych i długich rad między Ministrami. Oznajmują one, iż Zrazdy Osad tamiecznych nie przestają sobie przywłaszczać naywyższej władzy takiej iaka tylko służy krajowi nikomu nie podległemu. Handel tam idzie pomyślnie, rękodzieła się pomnażają i wszystkich potrzeb i wygod dostatek panuje. Dziś wielka była Rada w *St. James*, która iak mówią, miała za cel następną w krótcę odmianę Ministrów.

Z N I E M I E C

Od niższego Renu d. 12. Czerwca.

Niemieccy Panowie odbrali wiadomość, że Pan *Thurriegel* przesłał Pułkownik Pruski obiecał Królowi Jmci Katolickiemu 6000 ludzi z Niemiec sprowadzić, aby osadę z nich w Hiszpanii założył, postanowili należyte uczynić rozporządzenia, którymi zabezpieczyć temu Niemieckich Państw wyludnieniu mogli.

Z Lipska d. 23. Czerwcu.

Towarzystwa Wschodniego Pruskiego Kupieckiego okrętu, iako pewne wiadomości donoszą, wyszedł jeszcze w Kwietniu przeszłym z *Smirny* naladowany bawełną, iedwabiem, faletą, kawą i ryżem. We Francyi iako zawsze poczytano za rzecz wielce Królestwu pożyteczną złączenie przez kanały rzek, tak teraz z wielką pracą i nie mniejszym kosztem rzeki *Sewana* i *Loire* na dwóch miejscach złączono, to jest z *Bearny* i *Aureliana* do *Montagues* i *Fontainebleau*. Maia tamże toż samo uczynić z *Marna* i *Sewana*. Przez co wszystkie Miasta będą miały komunikacyą przez wodę, co handel krajowy placniając przewóz towarów po-

większy. Dnia 5 tego miesiąca wyjechał z Hagi do Berlina Pan *de Larrey* Podkomorzy Xiążęcy, który ma prosić o Xieżniczkę Pruską *Wilhelminę* za Zonę Stad- huderowi panującemu. W Turynie dnia 6 Maia Xiążę *Doria Pamfili* zaślubił Xieżniczkę *de Cavour*, z którą iedzie naprzód do Wenecyi, z kąd potym do Rzymu się uda. Z Florencyi piszą, że w *Pisa* i *Liorno* warzaty okrętowe należycie są rozporządzone. Wysep *Elva* dobrego żelaza na wszystkie okrętowe potrzeby obficie dostarcza drzewa zaś zgodne do budowy zaczyna ją tam szczepić. Pole przedtym wyznaczone dla dzików obrócone teraz jest na tę szkołę. Z Turcyi z różnych listów mamy, że w Carogrodzie Dywan naradza się pilnie względem sprawy Sądzieckiej potęgi. Z Danii mamy, że Król Jmci tamieczny wydał Edykt, którym dla dobra młodzi, ażeby ona przychodząc do lat nie doświadczeniem i żywością nieumiarkowaną ani siebie, ani drugich złemi rządami nie niszczyła, ustanawia się, aby wiek zgodny do rządzenia się był napotym po zakończonym dwudziestym pierwszym roku.

S U P L E M E N T

DO WIADOMOSCI WARSZAWSKICH

WE SRZODE DNIA 8. LIPCA ROKU 1767.

Z Carogrodu d. 2. Maia. Dnia 28 przeszłego miesiąca było tu trzęsienie ziemi barzo znaczne, żadney jednak nie uczyniło szkody. Mufty złożony iest z urzędu dnia 23. Dnia 30 Kapi-
tan Balza wsiadł na okręty. Flota Jego złożona z 4 Galer, i 9
Okrętów, (z których cztery już wylży na ściąganie rozboyni-
ków *Arnutow*,) wynidzie pód żagle; i przy uysciu Kanału złączy
się z Galerami Arcypelagu. Naznaczona iest do krążenia na
morzu białym, gdzie ma się upędzać za okrętami Maltańskimi
i Korsykańskimi, które już tam się ukazały.

Z Tripoli d. 28. Maia. Poieł naszej Regencyi, który do
Wenecyi i Florencyi był wysłany, już powrócił i bogate upo-
minki od Dworów Cesarzkiego i Toskańskiego przywiózł. Kon-
sul tu będący Cesarzki wyiechał na Fregacie do Liworny. Tym
czasem ieszcze bandera Cesarzka u nas się nie pokazuje, ponie-
waż Traktaty handlowe nie są ieszcze ułożone.

Z Lizbony d. 30. Maia. Xiążę, którego Xiężna Brazylii
dnia 13 powiła, szczęśliwie, ochrzczony iest dnia 24 w przyto-
mności Królestwa Jchmcidów i nazwany Janem, Maryą, Jozefem,
Ludwikiem, Franciszkiem Xawerym, Pawłem, Domini-
kiem. Cesarzowa Królowa z Królem Jncią Francuzkim, Oy-
cami chrzestnemi byli. Xiężna i z Synem Xiążęciem w pomy-
ślnym zdrowiu się znajduje.

Z Lugdunu d. 2. Czerwca. Pan Maguin wynalazł machine,

przez którą ośm kamieni młyńskich jednym koniem razem mogą być obracane; a każdy kamień waży 4000 funtów i daie tyle mąki, ile naylepszy młyn wodny. Ta machina iako ani wody, ani wiatru niepotrzebująca może być na wielkiej pomocy Miastom obleżonym.

Z Nizzy d. 12. Czerwca. Hrabia de Hayes Kawaler Orderu S. Maurycego mianowany Wicereim Sardynii stanął tu, dnia 19 przelżego miesiąca, a 21 wyjechał do *Villafranca* gdzie dwie fregaty stoją na pogotowiu dla przewiezienia o niego do pomienionej wyspy.

Z Madrytu d. 26. Maja. Dnia 17 tego miesiąca Don *Aires de Sa i Mello* Posel Portugalski donosił Królowi Jmci odebraną nowinę z Lizbony o szczęśliwym rozwiązaniu Xiężny Brazylskiej. We Szrodę przelżłą Barou de *Friesendorff* Minister Pełnomocny Szwedzki miał pierwszą audyencyą prywatną u Króla Jmci, na której okazał listy kredencyalne.

Z Wersalu d. 13. Czerwca. W uroczystość zielonych Świąt Król Jmć mianował Kawalerami Orderu S. Ducha Don Antoniego Infanta Hiszpańskiego Xiążęcia Palestryńskiego i Hrabie de *Fuentes Posla* W. Hiszpańskiego u tutejszego Dworu. Dnia 7 tego miesiąca Pan de *Mornas* Kraiopis Królewski miał honor oddać Królowi i Familii Królewskiej czterdzieści map ostatnich swego atlasu, które zawierają Dzieie narodu ludzkiego od Cyrusa do śmierci Alexandra W.

Z Londynu d. 11. Czerwca. Komendant *Graves* oznaymuie z Afryki, że Francuzi znowu zaczynają się wtrącać w Angielski Handel. Zdaie się, że ten naród nie może przestawać na swoim, ani spokojnie siedzieć. Dwór Wersalski żadney obrony przestępującym Traktaty swoim poddanym dać nie myśli, owszem gani to wyraźnie. Przeto spodziewamy się, iż nieprzyjdzie do rozerwania pokoju. Listy Amerykańskie upewniają, że Anglicy Obywatele w *Honduras* zachodzą w sprzeczki zważne z Hiszpanami mieszkającymi w *Ris Hande*, na których się skarżą, że przeszkodą im są do wycinania drzew Farbiarskich. Kapitan *Dikinson* miał szczęście znaleźć w ciśniecie morskiej *Baha-*

ma dwie skrzynie napełnione Talerami Hiszpańskimi i kilka ar-
mat. Jako domyślamy się, jest to częścią skarbu z okrętów re-
jestrowych Hiszpańskich, z których jeden nie dawno tam się roz-
bił. Małą tu za rzecz pewną, że Anglicy osiedli cały wyspę
Turks Island, do którego żadnemu niepozwalaia przystępu.
Ostatnie jednak listy przydają, że tameczny przystęp wszystkim
jest wolny, którzy po sół przyjeżdżają, wiawszy samych Fran-
cuzów, dla tego, aby go nawiedzając nieprzywłaszczyli sobie.
Z Francyi odebraliśmy wiadomość, że z Portu *Brest* wysłano
trzy wojenne okręty ku brzegom Afrykańskim coby to miało
znaczyć, różnie mówią. Dwór jednak nasz wydał rozkazy do
Admirała tam będącej Floty, aby pilne oko miał na tę Fran-
cuzką żeglugę. Portugalski Minister Pan *Mello de Castro* mie-
wa częste umowy z naszymi Ministrami. Jeszcze iak się doro-
zumiewamy, nie masz końca, poróżnienia z Portugallią.

Z *Charles-Town z Karoliny d. 23. Kwietnia.* Pan *Hammerer*,
który z Anglii wyjechał do Chirokwezów dla nawrócenia i wy-
polerowania tego narodu, z wielkim powodzeniem przedsięwzię-
ciu swemu zadość czyni. Obywatele tameczni obrali go za
wodza, a przednieyszy z narodu oddali mu swych dzieci do wy-
chowania, których już z niewypowiedzianym zadumieniem i
ukontentowaniem dziczy, czytać i pisać nauczył.

Z *Lipska d. 13. Czerwca.* Jeśli mamy prywatnym listom
wierzyć, sprzeczki wielkie zachodzą na sądach Wetzlarckich,
które na przeszkodzie są do zaczęcia spraw zwyczajnych i nie
mogły być żadną miarą pierwej przeyrzane. Czekamy w tym
wszystkim objaśnienia lepszego.

Z *Wiednia d. 24. Czerwca.* Hrabia d' *Ulfeld* Marzalek
Dworu Cesarzkiego był przytomny w Sobotę przeszłą śpiewaniu
Te DEUM Laudamus, w Kościele *WW. XX. Augustyanów* dzie-
kując Bogu za przywrócenie Cesarzowy Królowy do zdrowia.
Kościół bogatemi obiciami był pokryty. Dwór cały asystował
temu nabożeństwu. Wszystkie urzędy niższej Austrii, i Po-
ślowie Cudzoziemscy podobną życzliwość ku Cesarzowej Kró-
lowy okazali: która przebywszy pomyślnie dzień 20 miała w

wieczor gorączkę i ból goleni lewey: noc jednak następująca była spokojna, a rano gorączka znacznie się umniejszyła. Dzień 21 dość pomyślnie przeszedł równie i noc następująca. Dni 22 i 23 zdrowie tej Pani znacznie się polepszyło. Dziś czuje się być w czerstwym już zdrowiu. Xiążę de Saxe Teschen cały ospa jest osypany, która się zaczyna rozpękać i obecną prętkie zdrowie.

Z WARSZAWY DNIA 8. LIPCA.

Jmć P. Zamoycki Kanclerz W. K. przed zesłą dopiero Niedzielę z Zamościa, a Jemć XX. Turki Biskup Chełmski, Administrator Arey. Biskupstwa Gnieźnieńskiego i Jmć X. Serakowski Kustosz Gnieźnieński dnia onegdajszego z Gniezna powrócili na to tu mieysce.

Jmć P. Mączyński Kaźtelan Sieradzki, tudzież Xiężna Jemć Sulkowa Starościna Odolanowska po kilku dniowym tu zabawieniu oddalili się ztąd, z kąd także Jmć Pan Małachowski Referendarz Koronny pożegnawszy Najjaśniejszego Króla Jmci P. N. M. wyjechał do siebie.

Kancellarya Koronna zakończywszy Expedycyą przed Seymową na Seym Extraordynaryi tu w Warszawie pro die 5 Octobris Anni Currentis naznaczony, w tych dniach już ją rozesłała do Województw, Ziem, i powiatów.

U Jmci P. Grölla Kommissarza J. K. Mci znajduje się. Marka Tulliusa Cyserona o powinnościach wszech Standów ludzi Księgi troje przez Stanisława Koszutkiego przełożone, i dostatecznemi przypiskami objaśnione. Na ostatku przydane są tegoż Cyserona Księgi o starości, przełożone przez Bieniasza Budnego 4: w Wilnie 1766. 5.

Opisanie historyczne Obyczajów pierwszych Chrześcian i Kościelnej karności przez pewnego Biskupa i Senatorsa Polskiego wydane. 8 1746 4.

Filozofia Chrześcianańska o początkach praw naturalnych przeciwko Deistom czyli teraźniejszego wieku Mędrkom przez X. Samuela Chrościckiewskiego, w Warszawie 1766. 3°. Przyjaciel Białychgłów 8. 2 Złote.